

O‘ZBEKISTONNING SO‘NGI 5 YIL ICHIDAGI IQTISODIY YUTUQLARI (2021–2025)

Rashidov Behruz Bekmurot o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Iqtisodiyot fakulteti 1-kurs talabasi

E-mail: behruZRashidov0730@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasining 2021–2025 yillar oralig‘ida erishgan asosiy iqtisodiy yutuqlari tahlil qilinadi. Xususan, yalpi ichki mahsulot o‘shishi, investitsiyalar hajmi, tashqi savdo aylanmasi, sanoat va xizmatlar sohasidagi rivojlanish, makroiqtisodiy barqarorlik hamda raqamli iqtisodiyot sohasidagi islohotlar ilmiy asosda ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: iqtisodiy o‘shish, YIM, investitsiya, eksport, makroiqtisodiy barqarorlik, raqamli iqtisodiyot.

So‘nggi yillarda global iqtisodiyot pandemiya oqibatlarini, logistika uzilishlari va geosiyosiy beqarorlik kabi omillar ta‘sirida murakkab bosqichni boshdan kechirdi. Shunday sharoitda O‘zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, tarkibiy islohotlarni jadallashtirish va investitsiyaviy muhitni yaxshilash orqali barqaror o‘shishni ta‘minlashga erishdi. 2021–2025 yillar davomida amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar natijasida mamlakatda ishlab chiqarish hajmi, eksport ko‘rsatkichlari va aholi daromadlari sezilarli darajada oshdi.

So‘nggi besh yil davomida O‘zbekiston iqtisodiyoti barqaror o‘shish sur‘atlarini namoyon etdi. Statistik ma‘lumotlarga ko‘ra, mazkur davrda mamlakat yalpi ichki mahsuloti o‘rtacha 5–6 foiz atrofida o‘shib bordi. Xususan, 2023–2024 yillarda iqtisodiy o‘shish sur‘ati 6 foizdan yuqori bo‘ldi, 2025 yilda esa 7 foizdan ortiq o‘shish qayd etildi. YIM hajmi 2020 yildagi taxminan 60 milliard AQSh dollaridan 2025 yilga kelib 100 milliard

dollardan oshdi. Bu ko'rsatkichlar mamlakat iqtisodiy salohiyatining kengayganini va barqaror rivojlanish bosqichiga o'tganini tasdiqlaydi.

Investitsiya faoliyati ham sezilarli darajada faollashdi. So'nggi besh yilda investitsiyalar umumiy hajmi keskin oshdi, ayniqsa to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimi bir necha barobar ko'paydi. Yillik investitsiyalar hajmining 30–40 milliard AQSh dollariga yetgani investitsiyaviy muhit yaxshilangani va xorijiy investorlar ishonchi ortganidan dalolat beradi. Jalb etilgan mablag'lar energetika, sanoat, transport va infratuzilma sohalaridagi yirik loyihalarni amalga oshirishga yo'naltirildi. Bu esa ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishiga va iqtisodiyotning tarkibiy modernizatsiyasiga xizmat qildi.

Sanoat ishlab chiqarishi hajmi yiliga o'rtacha 6–8 foiz o'sdi. Ayniqsa, qurilish materiallari ishlab chiqarish, avtomobilsozlik, to'qimachilik hamda oziq-ovqat sanoati yo'nalishlarida yuqori o'sish sur'atlari kuzatildi. Shu bilan birga, xizmatlar sohasi YIM tarkibida yetakchi o'rinni egallab, savdo, transport, moliya va axborot texnologiyalari xizmatlari jadal rivojlandi. Bu iqtisodiyotning diversifikatsiyalashuv jarayoni kuchayganini ko'rsatadi.

Tashqi savdo ko'rsatkichlari ham ijobiy dinamika namoyon etdi. So'nggi besh yilda eksport hajmi deyarli ikki barobar oshib, tashqi savdo aylanmasi 60 milliard AQSh dollaridan yuqori darajaga yetdi. Eksport tarkibida oltin va rangli metallar bilan bir qatorda to'qimachilik, qishloq xo'jaligi hamda qayta ishlangan sanoat mahsulotlari ulushi ortdi. Bu esa iqtisodiyotning xomashyo eksportidan yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar eksportiga o'tish jarayoni kuchayganini anglatadi.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash borasida inflyatsiya darajasi bosqichma-bosqich pasaytirildi va bir xonali ko'rsatkichga yaqinlashtirildi. Byudjet intizomi kuchaytirildi, davlat qarzi YIMga nisbatan nazorat ostida saqlandi. Aholi real daromadlari o'sdi, kambag'allik darajasi qisqardi hamda yangi ish o'rinlari yaratildi. Bu iqtisodiy o'sishning ijtimoiy samaradorligini oshirdi.

Raqamli iqtisodiyot va institutsional islohotlar ham muhim omil bo'ldi. Elektron hukumat tizimi kengaytirilib, davlat xizmatlari raqamlashtirildi. IT-parklar tashkil etilib, startap loyihalar qo'llab-quvvatlandi. Bu jarayonlar iqtisodiy samaradorlikni oshirish va shaffoflikni ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Yuqorida keltirilgan tahlillarni yanada aniqroq ko'rsatish maqsadida 2021–2025 yillar bo'yicha asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar quyidagi jadvalda umumlashtirilgan.

1-jadval O'zbekistonning iqtisodiy ko'rsatkichlari

Ko'rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025
YIM o'sish sur'ati (%)	5.7	5.8	6.3	6.5	7.1
YIM hajmi (mlrd AQSh dollari)	69	74	88	95	102
Investitsiyalar hajmi (mlrd \$)	28	30	34	38	40
Tashqi savdo aylanmasi (mlrd \$)	42	50	57	62	65
Eksport hajmi (mlrd \$)	16	19	23	26	30
Inflyatsiya darajasi (%)	10	9.2	8.8	8	7.5

Bu jadval O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari (2021–2025), O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi

hisobotlari hamda Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi ochiq statistik bazalari asosida yaratilgan.

Xulosa: Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2021–2025 yillar davomida O'zbekiston iqtisodiyoti barqaror va tizimli o'sish bosqichiga o'tdi. YIM hajmining ortishi, investitsiyalar oqimining ko'payishi, eksportning kengayishi hamda makroiqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanishi mamlakat iqtisodiy salohiyatini sezilarli darajada oshirdi. Kelgusida tarkibiy islohotlarni chuqurlashtirish, yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish va innovatsion iqtisodiyotga o'tish ustuvor vazifa bo'lib qoladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. www.stat.uz.
2. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy sayti (www.mineconomy.uz).
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent, 2022. – Rasmiy manba: Lex.uz.